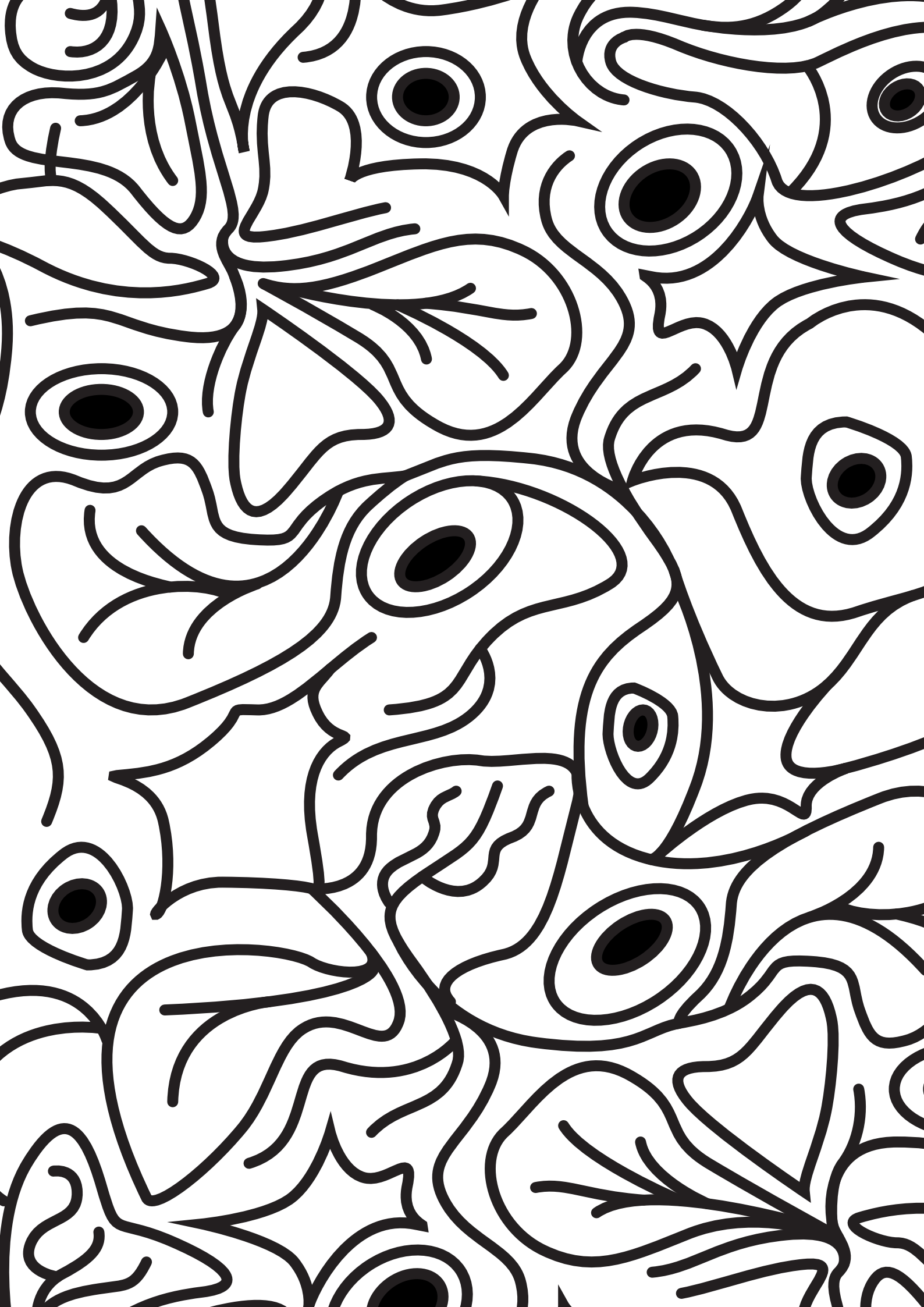

DOLHUYS | MUSEUM VAN DE GEEST

jaarverslag 2016

INHOUD

01

**INTRODUCTIE VAN
HET JAAR 2016** p. 02

02

**HET DOLHUYS
BEDANKT** p. 06

03

**ALGEMEEN STICHTING
HET DOLHUYS** p. 08

04

**PERSONEEL &
ORGANISATIE** p. 10

05

COLLECTIE p. 16

06

**PUBLIEK &
ONDERWIJS** p. 18

07

FINANCIËN p. 26

08

TENTOONSTELLINGEN p. 30

09

MEDEWERKERS p. 34

COLOFON p. 36

01 INTRODUCTIE VAN HET JAAR 2016

Het Dolhuys I museum van de geest beleefde in 2016 een zeer succesvol jaar. Met de komst van het Outsider Art Museum (OAM) in de Hermitage Amsterdam, geopend door Koningin Máxima, biedt deze nieuwe vestiging van het Dolhuys als enige museum in Nederland een podium aan toonaangevende, nationale en internationale Outsider-kunstenaars. Het Dolhuys heeft met museum van de geest in Haarlem en het Outsider Art Museum in Amsterdam samen 160.000 bezoekers mogen ontvangen. Ruim 40.000 bezoekers kwamen naar het Dolhuys en 120.000 bezoekers naar het Outsider Art Museum in de Hermitage Amsterdam.

Met de uitbreiding van het Outsider Art Museum heeft stichting het Dolhuys een belangrijke groei doorgemaakt in de (internationale) kunstwereld. De nieuwe vestiging trekt ook nieuw publiek aan: Outsider Art-liefhebbers, verzamelaars - zowel nationaal als internationaal - de kunstenaars zelf en personeel van creatief ateliers, maar ook studenten en werknemers uit de zorg hebben speciale belangstelling voor deze bijzondere kunstvorm.

Daarnaast levert stichting het Dolhuys met de komst van dit nieuwe museum een belangrijke bijdrage aan de inclusie van (internationale) Outsider-kunstenaars die tot voor kort geen eigen kunstpodium hadden. Het gaat om kunst gemaakt door mensen die niet zijn opgeleid tot kunstenaar. De meeste hebben een verstandelijke beperking of psychische aandoening. Zij maken verrassende, niet-gepolijste kunst die inmiddels zeer geliefd is in de internationale kunstwereld.

Het Dolhuys heeft zich het afgelopen jaar nog meer gemanifesteerd als belangrijk platform voor het maatschappelijke debat. Naast spraakmakende, geëngageerde tentoonstellingen zoals bijvoorbeeld de 'Maakbare Mens' werd hier in 2016 ook het Dolhuys-manifest

getekend voor een 'Nederlandse GGZ-separeervrij' en was er een kick off met staatssecretaris Jetta Klijnsma om meer mensen met een psychische aandoening aan een baan te helpen. Deze activiteiten passen naadloos in het Dolhuys DNA waarmee we met onze programma's ook impact willen genereren buiten de museummuren en daarmee een bijdrage leveren aan de inclusieve samenleving.

Credit: Laurence

Samenwerking

Stichting het Dolhuys exploiteert al ruim tien jaar met succes het Dolhuys | museum van de geest in Haarlem waar het publiek in contact komt met het bijzondere van de menselijke geest. De opgebouwde expertise en ervaring bij het exposeren en collectioneren van Outsider Art worden sinds dit jaar nu ook ingezet in het Outsider Art Museum (OAM) in Amsterdam. Het OAM is een bijzondere samenwerking tussen zorgorganisatie Cordaan, Hermitage Amsterdam en het Dolhuys.

EEN KORTE BLOEMLEZING VAN HET TOTALE PROGRAMMA:

Beelden voor de Geest in de Abraham Jonker Zaal (tot oktober 2016 te zien geweest). Een tentoonstelling in de vorm van een interactieve media-installatie met historische videofragmenten die een connectie hebben met geestelijke gezondheidszorg.

De opening van de Willem van Genk Kamer in februari 2016. Het 'Trolleybusstation Arnhem', een van de bekendste werken van Outsider-kunstenaar Willem van Genk, is in het Dolhuys te zien. De komst van de 'Trolleybusstation Arnhem' is tot stand gekomen in samenwerking met de Stichting Willem van Genk, museum dr. Guislain en museum het Dolhuys.

In het kader van de Haarlemse Lente is in maart 2016 het werk van Rosemin Hendriks te zien geweest.

Tijdens de Stripedagen Haarlem was er in juni 2016 werk te zien van maar liefst 4 striptekenaars: Merel Barends, Jan Cleijne, Mas Hab en David Guedin & Craoman.

Het eerste Dolhuys-concert vond plaats in juni 2016. Het initiatief is afkomstig van Stichting Singelconcerten, in samenwerking met het Dolhuys. Het concert past goed bij de verbreding van het museum, waarbij het publiek bijzondere geesten ontmoet: kunstenaars, schrijvers, wetenschappers als ook musici. Aan deze eerste editie van Het Dolhuys Concert deden de volgende artiesten mee: Sabine Weber (sopraan), Fleur Overbeek (viool, jong talent Haarlem, 15 jaar), Mariëlle Streun (trompet/bugel), Quirijn de Lang (bariton), Albert Bonnema (tenor), Andrew Wise (piano/dirigent) en het projectkoor van de Haarlemse Opera.

Uitverkochte 43e April avonden met Douwe Draaisma (december 2016) en Dick Swaab (oktober 2016).

Het werk van Marc Mulders (kunstenaar van het jaar 2016) en Ria Mul (atelier Artenzo) in de tentoonstelling Maskerade (Kunstlijn Haarlem 2016).

Huisfotograaf Sander Troelstra wint de Nationale portretprijs met zijn portret van beeldend kunstenaar Ben Augustus. Troelstra maakte de foto voor museum Het Dolhuys als deel van een serie over Outsider- kunstenaars.

ZILVEREN
CAMERA

02 HET DOLHUYS BEDANKT

STICHTING anton constandse

PRINS BERNHARD
CULTUURFONDS

RENÉ H. VAN BOKKUM FONDS
PIET BOXEM FONDS

LIEVEGOED®
ANTROPOSOFISCHE ZORG

mondriaan
fonds

GGZ Rivierduinen

VSBfonds,
iedereen doet mee

VanDerHoef&Partners

's Heeren Loo
Zorggroep

03 ALGEMEEN STICHTING HET DOLHUYS

'Het Dolhuys gelooft in een samenleving waarin je, wanneer je geest anders werkt dan normaal, gehoord en gezien wordt en mee kan doen op basis van gelijkwaardigheid.'

MISSIE

Dolhuys I museum van de geest streeft naar het in beeld brengen van de mens in al haar facetten en het ter discussie stellen van stereotype beelden om zo een bijdrage te leveren aan erkenning, waardering en begrip voor mensen. In het bijzonder van mensen die in de Nederland afwijken van de geldende 'norm' in hun gedrag, denken en emoties, in zowel positieve als negatieve zin, zowel in heden als verleden.

VISIE

In onze samenleving zijn stigma's ten aanzien van afwijkende gedrag volop aanwezig. Het Dolhuys wil een wezenlijke bijdrage leveren aan objectieve beeldvorming middels bijzondere kunst, ontmoeting, verwondering en open debat.

KERNOPDRACHT & KERNDOELEN

De kernopdracht van museum van de geest luidt als volgt: 'Ontdek het bijzondere van de menselijke geest in een unieke omgeving; in het Dolhuys en daarbuiten. Onze collecties komen door persoonlijke verhalen tot leven. Wij betrekken publiek en professionals bij onze verkenning van en reflectie op de geest om de heersende norm van het afwijkende ter discussie te stellen.'

De kerndoelen van het Dolhuys richten zich op de waarde van afwijkend gedrag. Hierbij inbegrepen zijn, zonder zich hiertoe te beperken, de domeinen van de geestelijke gezondheidszorg, verstandelijke gehandicaptenzorg, forensische zorg, zorg met betrekking tot niet aangeboren hersenletsel, epilepsie, ouderenzorg met betrekking tot cognitie (dementie, alzheimer), maatschappelijke ondersteuning en verslavingszorg. Het Dolhuys doet dit door het exploiteren van een museum vanuit het overkoepelende thema: de menselijke geest.

'Het Dolhuys
agendeert het
wonder van de
geest'

04 PERSONEEL & ORGANISATIE

Het Dolhuys | museum van de geest wordt geëxploiteerd door Stichting het Dolhuys. Deze stichting wordt bestuurd door een directeur-bestuurder. Een Raad van Toezicht vervult de toezichthoudende taken. Bestuur en toezicht verhouden zich tot elkaar conform het Raad van Toezichtmodel zoals dat is beschreven in de herschreven Code Cultural Governance die in 2006 is gepubliceerd.

Het salaris en de regeling van de overige arbeidsvoorwaarden van de Raad van Bestuur wordt vastgesteld door de Raad van Toezicht. De leden van de Raad van Toezicht ontvangen voor de uitoefening van hun functie geen (financiële) beloning. Het salaris en de regeling van de overige arbeidsvoorwaarden van de vaste staf van Stichting het Dolhuys zijn conform de cao GGZ.

RAAD VAN TOEZICHTLEDEN

Marijke van Putten

GGZ Noord Holland-Noord
(voorzitter)

Paul de Bot,

Dijk en Duin

Elsbeth de Ruijter

GGZ in Geest

Dick Veluwenkamp

Arkin

Marcel van Heck

College van Rijksadviseurs

Mark van der Wolf

Radboudumc

Marnix Mol

Legal Counsel

Diederik Six

CompaNanny

Pierre Quaedevelieg

VG sector

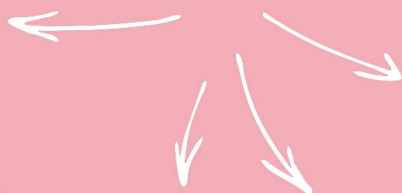
DE 'FOUNDING FATHERS'

In 2002 werd museum het Dolhuys opgericht. Dit was een initiatief van vier psychiatrische ziekenhuizen: GGZ Noord-Holland-Noord, GGZ inGeest, Arkin en Parnassia Groep, de zogeheten 'Founding Fathers'. Zij stelden zich financieel garant en voegden hun historische collecties samen in een nieuwe museum. Door hun grote betrokkenheid opende het Dolhuys in 2005 haar deuren voor het publiek en kon het museum een stem geven aan verhalen die tot dan toe niet werden gehoord.

Vrijwilligers
Dolhuys

HET VRIJWILLIGERSBUREAU

Het Dolhuys heeft in november 2010 een vrijwilligersbureau opgezet met als doel vrijwilligers de mogelijkheid te bieden een waardevolle bijdrage te leveren aan het behalen van de doelstellingen van het museum. Het bureau biedt begeleiding en ondersteuning om persoonlijke ontwikkeling te bevorderen. De vacatures worden door het vrijwilligersbureau uitgezet bij Roads (re-integratie bedrijf van Arkin regio Haarlem), het UWV, de vrijwilligerscentrale en bekend gemaakt op de eigen website.

Tussen 2010 en 2016 is gebleken dat het Dolhuys een belangrijke bijdrage levert aan de re-integratie van (ex)psychiatrische patiënten en langdurig werklozen. In de periode van januari 2016 tot en met december 2016 zijn circa 100 vrijwilligers flexibel ingezet bij vaste taken als receptie, rondleidingen, museucafé, archivering, secretariaat, publiciteit, ondersteuning van bedrijfsvoering en collectieregistratie. In de periode van 2014-2016 heeft 33 procent van de uitgestroomde vrijwilligers een betaalde baan gevonden.

Omdat het Dolhuys naar 'destigmatisering' streeft, vinden we ook dat we zelf het goede voorbeeld moeten geven. Daarom wil het Dolhuys voorop lopen in de re-integratie en groei van mensen met een psychische achtergrond of verstandelijke beperking. Het Dolhuys is als enige museum in Nederland niet zomaar een instelling die iets maatschappelijks doet, wij zijn dé instelling, die laat zien wat het betekent om mensen die anders zijn in onze maatschappij op te nemen. Wij willen mensen met een psychische kwetsbaarheid en/of verstandelijke handicap helpen hun participatie in de samenleving te vergroten, het liefst door te groeien naar een passende (betaalde) baan. Wat wij bieden is een inspirerende werkomgeving waar mensen zichzelf

mogen en kunnen zijn, waarin men zich gezien en gewaardeerd voelt en zich verder kan ontwikkelen.

Om vorm te geven aan deze participatie gedachte heeft het Dolhuys de samenwerking gezocht met de Angst Dwang en Fobie stichting die van 2013 t/m 2015 met mooie resultaten het project Kansen op werk (www.kansenopwerk.nl) landelijk heeft uitgevoerd. Kansen op werk biedt begeleiding en ondersteuning aan mensen met een psychische kwetsbaarheid die graag (weer) aan het werk willen. De werkwijze van 'Kansen op werk' bestaat uit het bieden van een werkervaringsplaats met werkbegeleiding, een maatje op de werkvloer en een persoonlijke trainings- en coachingprogramma.

De ervaring van de eerste drie jaar bewijst dat de aanpak werkt: ruim 20 procent is aan het werk en alle deelnemers hebben baat gehad bij het volgen van het traject, een werkervaringsplaats met coaching en training. Het heeft ze geholpen de arbeidsmarkt te verkennen, te kijken wat er echt bij hun past en zichzelf te ontwikkelen. Vanwege dit succes is het project in 2016 t/m 2018 voortgezet in drie arbeidsregio's t.w. Achterhoek, Midden-Utrecht en Rijnmond met dank aan de steun van het VSB fonds. Het Dolhuys wil graag als vierde regio in de arbeidsregio Zuid-Kennemerland en IJmond vanuit het Dolhuys van start gaan. Wij willen vrijwilligers die zowel de droom als de wil hebben om te gaan voor een betaalde baan, mee laten doen aan het programma 'Kansen op werk'. Naast deze ervaring heeft de Stichting het Dolhuys samenwerkingsverbanden gesloten met aan de overheid gekoppelde partijen en particuliere bedrijven zodat, wanneer de vrijwilliger het trainings- en coachingprogramma heeft doorlopen, hij of zij de volgende stap kan maken om de arbeidsmarkt te verkennen.

Samenwerking met..

AGROS

Sinds juli 2016 is het Dolhuys een samenwerking gestart met het uitzendbureau Agros deze organisatie bemiddelt en begeleidt kandidaten met of zonder arbeidsbeperking in opdracht van werkgevers, gemeenten en UWV. Zij gaan hierbij uit van mogelijkheden en niet van beperkingen. Zo maken zij de arbeidsmarkt bereikbaar voor iedereen. Vrijwilligers die toe zijn aan een nieuwe uitdaging richting een betaalde baan kunnen aan Agros overgedragen worden.

HET NOVA COLLEGE

Sinds februari 2016 is het Dolhuys een samenwerking aangegaan met de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB). Beroepsonderwijs en bedrijfsleven werken samen in SBB om studenten de beste praktijkopleiding te geven met uitzicht op een baan. Het Dolhuys is een erkend leerbedrijf voor leerlingen van het Nova College Haarlem. Leerlingen die voor de richting Assistent dienstverlening en/of voor de richting Zorg en Assistent horeca en voeding heeft gekozen. De eerste stagiaire heeft met goed gevolg haar stage afgerond.

DREAM2WORK

Het Dolhuys is in november 2016 een samenwerking aangegaan met Dream2Work. Dit is een loopbaanorganisatie, van en voor jongeren. Zij helpen elkaar aan werkervaring en maken elkaar bewust van het belang daarvan om goede loopbaankeuzes te maken. Het is voor scholieren, stagiairs en jongeren die een tussenjaar houden. Zij willen meer hulp bij het maken van keuzes, al vanaf het voortgezet onderwijs, door de praktijkervaring van jonge voorbeelden. Het Dolhuys biedt deze jongeren een werkervaringsplaats aan.

DE HARTEKAMPGROEP

Sinds september 2016 zijn er afspraken gemaakt met de Hartekampgroep dit is een organisatie die zich inzet om mensen met een beperking te ondersteunen en te helpen zich te ontwikkelen. Het Dolhuys biedt deze mensen een werkervaringsplaats aan in de horecagelegenheid museumcafé Thuys.

HET MOLENDUIN VOORTGEZET SPECIAAL ONDERWIJS

Afgelopen jaar heeft het Dolhuys een stageplaats aangeboden aan een leerling van Het Molenduin, dit is een school voor voortgezet speciaal onderwijs. Zij bieden jongeren een veilige leeromgeving, geven veel aandacht aan de sociale ontwikkeling en bereiden deze jongeren voor op een vervolgstap. Of dat nu een baan is, een vervolgopleiding of dagbesteding. Deze stagiair heeft met goed gevolg de stage afgerond bij het Dolhuys. Het Dolhuys staat open voor meerdere stagiairs van deze opleiding.

05 COLLECTIE

Met de komst van het Outsider Art Museum in de Hermitage Amsterdam is met name de deelcollectie Outsider Art binnen de collectie van stichting het Dolhuys in 2016 sterk gegroeid. De openingstentoonstelling in het Outsider Art Museum bestond naast het werk van Japanse Outsider-kunstenaars ook uit actuele Nederlandse Outsider Art hoogtepunten. Voor het verkrijgen van deze kunstwerken is een rondgang gemaakt langs een groot aantal Nederlandse Creatieve Ateliers en galeries gespecialiseerd in Outsider Art. Enkele, inmiddels bekende, namen die zijn aangekocht zijn: Jefke Dijkstra, Ben Augustus, Lionel Plak en Rob Morren. Ook vanuit de kant van het Dolhuys is de collectie verrijkt met Outsider Art. Na afloop van de tentoonstelling *Maskerade* met werk van Marc Mulders en Ria Mul zijn van beide kunstenaars werken aangekocht voor de collectie.

De deelcollectie met reguliere kunst is in 2016 ook gegroeid. Striptekenaars Merel Barends maakte in het kader van de Stripedagen Haarlem 2016 speciaal voor het Dolhuys drie grote tekeningen die door het museum zijn aangekocht. In deze drie tekeningen werden thema's als eetstoornis, drankprobleem en angststoornis aangekaart. Al vaker is gebleken dat striptekenenkunst een goed medium is om problematiek voor een groter publiek, met name jongeren, aanspreekbaar te maken.

Ook is in 2016 werk aangekocht van kunstenaars Rosemin Hendriks. Zij heeft op indrukwekkende wijze ouderen met Alzheimer op groot formaat geportretteerd, waaronder haar eigen moeder. Deze werken werden in het kader van

de kunstmanifestatie Haarlemse Lente in het museum tentoongesteld. Normaliter tekent Hendriks alleen haar eigen hoofd. Deze reeks zelfportretten benadert Hendriks altijd op dezelfde wijze: eerst het linker oog, linker wenkbrauw, rechter oog, rechter wenkbrauw, neus en dan zo verder naar beneden. Het gezicht als een raamwerk.

06 PUBLIEK & ONDERWIJS

PUBLIEK

Met de komst van het Outsider Art Museum heeft stichting het Dolhuys in 2016 een bijzonder groot publiek bereikt. Beide vestigingen - museum van de geest in Haarlem en het Outsider Art Museum in Amsterdam - hebben samen 160.000 bezoekers mogen ontvangen. De nieuwe vestiging van het Dolhuys heeft er ook voor gezorgd dat we nieuwe doelgroepen hebben binnengehaald. Als enig museum in Nederland met toonaangevende kunst van nationale en internationale Outsider-kunstenaars, trekken wij een bijzondere publieksgroep naar ons toe: Outsider Art-liefhebbers, verzamelaars - zowel nationaal als internationaal - de kunstenaars zelf en personeel van creatief ateliers, maar ook studenten en werknemers uit de zorg hebben speciale belangstelling voor deze bijzondere kunstvorm.

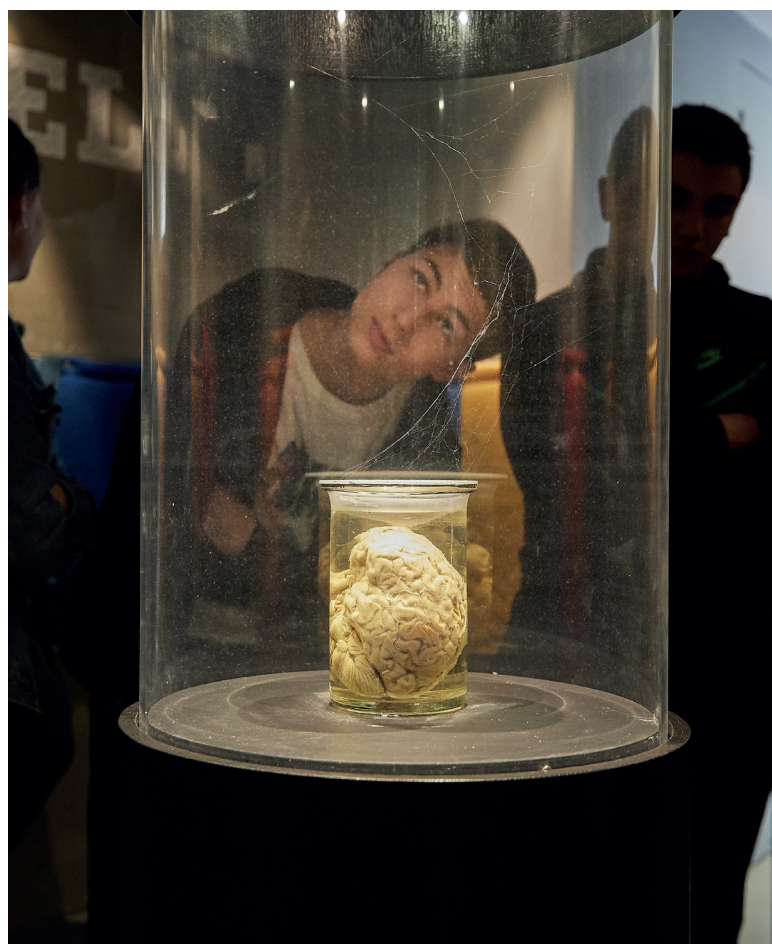
ONDERWIJS

Het Dolhuys heeft zich in 2016 opnieuw onderscheiden als een van de weinige musea in Nederland waar maar liefst een kwart van de bezoekers uit scholieren bestaat. Bijna dagelijks hebben wij een middelbare school in huis: van gymnasium tot vmbo t, van roc tot universiteit als ook de bovenbouw van de basisschool: het onderwijs is breed vertegenwoordigd in ons museum.

Waarom is het Dolhuys zo populair bij scholieren? Dit museum gaat ook over hén. In ons succesvolle programma 'De Bovenkamer' leren zij hoe hun puberbrein werkt. Ze luisteren naar indrukwekkende verhalen van pubers over adhd, alcohol- en drugsverslaving, angststoornis of autisme. Verhalen die ook een oplossing bieden. Naast de Bovenkamer bestaat ons educatieve aanbod uit de volgende programma's: 'Kijken met je oren' (bovenbouw basisonderwijs), 'Kennis maken met' en 'In gesprek met' (voortgezet onderwijs en MBO).

RANDPROGRAMMERING MET IMPACT

Het Dolhuys is de afgelopen jaren steeds meer uitgegroeid tot een belangrijk platform voor het maatschappelijke debat. Onze maandelijkse randprogrammering levert daar een belangrijke bijdrage aan. Prominente sprekers als hersenwetenschapper Dick Swaab en geheugenexpert Douwe Draaisma zorgden voor uitverkochte zalen. Maar ook events met maatschappelijke impact horen thuis in het Dolhuys: een kick off met staatssecretaris Jetta Kleinsma (Sociale Zaken) om meer mensen met een psychische aandoening aan een baan te helpen en de ondertekening van het Dolhuys-manifest voor 'Nederlandse GGZ separeer-vrij', leidde tot veel publieke belangstelling.

DOLHUYS | MUSEUM VAN DE GEEST

2.644

2.611

761

231

8.540

OUTSIDER ART MUSEUM

1.908

84

47

7.290

SOCIALE MEDIA

Sinds 2016 is er op de afdeling Publiek & Onderwijs meer focus op de inzet van social media en online zichtbaarheid. Door middel van een structurele contentplanning worden al onze kanalen voorzien van actuele thema's die varieert van onze eigen programmering tot en met meedoen aan het maatschappelijke debat over de inclusieve samenleving. Het Dolhuys en het Outsider Art Museum hebben ieder een eigen Facebook, Twitter, Instagram en YouTube-account om zo de achterban van onze beide musea op de juiste manier te bedienen. Daarnaast hebben bezoekers de gelegenheid om een review achter te laten op TripAdvisor accounts. Voor stichting het Dolhuys als overkoepelend orgaan communiceren wij ook via LinkedIn. Eind 2016 had het Dolhuys 2.644 Facebookvolgers, 2.611 Twittervolgers, 761 Instagramvolgers, en 243 volgers op LinkedIn. Het Outsider Art Museum had

1.908 Facebookvolgers, 84 Twittervolgers en 47 Instagramvolgers. De website van het Dolhuys werd in de maand december 8.540 keer bezocht. Het Outsider Art Museum werd dankzij een grote marketingcampagne 7.290 keer bezocht in december.

PERS

In 2016 beleefden we een hoogtepunt qua media aandacht. Met de opening van het Outsider Art Museum door Koningin Maxima werd het nieuwe museum bedolven met lovende recensies op radio, tv en alle landelijke dagbladen. Het NOS-Journaal sprak over 'nieuwe parels in de 'kunstwereld''. NRC gaf het nieuwe museum drie sterren en De Volkskrant schreef over een 'museum vol buitenbeentjes'. Het Dolhuys kwam vooral in het nieuws met de ondertekening van het 'Dolhuys Manifest' voor een 'Nederlandse GGZ separeer-vrij' en onze spraakmakende randprogrammering.

DOLHUIS MUSEUM VAN DE GEEST

Dijk en Duin stopt separeren in 2020

Koen van Eijk
k.v.eijk@dolhuysmuseum.nl

Castricum ■ Dijk en Duin verbindt zich aan het Dolhuys Manifest, waarin twaalf GGZ-instellingen in Nederland afspreken vanaf 2020 niet langer gebruik te zullen maken van separeren.

Het manifest 'Nederlandse GGZ Separatievrij' is ondertekend tijdens het High & Intensive Care Kennisfestival (HIC) vorige week in het Dolhuys, het museum over de psychiatrie in Haarlem. Namens Parnassia Groep, waar Dijk en Duin onderdeel van is, ondertekende prof. dr. Nils Mulder. Net als zijn collega's vindt hij dat 'een mens in nood niet opgesloten mag worden'.

Ook GGZ Noord-Holland Noord heeft zich aan het manifest verbonden. Deze GGZ-instelling meldde gisteren niet te wachten tot 2020 maar stopt over een jaar, in de zomer van 2021, al met separeren. Zo stelde Dijk en Duin zijn separeren niet afgebouwd, zegt psychiater/geneeskundige-directeur Kees Bets van Dijk en Duin in Castricum. „We leggen ons niet vast op een eerdere datum. Maar 2020 is haalbaar en wanneer het sneller kan doen wij dit ook.“

Het verminderen van het aantal patiënten in de separatie is ook het vervolg van de periode per patiënt in de separatiecel behoren tot de speerpunten van Parnassia Groep. De cijfers van Dijk en Duin tonen aan dat de GGZ-instelling al flink op weg is. Waar in 2012 nog 12 patiënten gesepareerd moesten worden, waren dat er in 2014 69. Vorig jaar was dat aantal gedaald naar 40 patiënten.

Touchscreen
Ook het totaal aantal uren dat de separatiecelen gebruikt moesten worden nam flink af. In 2012 waren de separatiecelen 10.177 uur in gebruik, vorig jaar 378 uur. Dijk en Duin heeft het aantal separatiecelen teruggebracht van zes in het oude gebouw naar twee in de in 2014 opgeleverde nieuwe opnamekliniek op landgoed Duin en Bosch. Deze moderne cellen noemt Dijk en Duin Extra Beveiligde Kamers. Bets: „Anders dan isoleercellen zijn het geen kale ruimtes. Ze hebben ramen, een we en een touchscreen waarmee de patiënt rustgevend muziek of films kan aanzetten.“

Separatie gaat gepaard met een ingewikkelde procedure, de Argusregistratie, waarin het toezicht tot in detail is beschreven. In 2014 kwam Dijk en Duin zes maanden onder verscherpt toezicht van de inspectie

voor de Gezondheidszorg te staan omdat de administratie rond het separeren niet in orde was. Na aangevoerde verbetering werd het toezicht na een half jaar opgeheven. Bets medelt dat er steeds meer wordt gedaan aan de preventie van een crisis bij patiënten aan de hand van een 'crisis-signaleringsplan'. Omdat separeren vaak plaats vindt in de nacht, zijn er initiatieven gestart met sensorarmingen in speciaal ingerichte slaapkamers. Verpleegkundigen krijgen voorts extra scholing in 'conflict management' en in de nieuwbouw is rekening gehouden met de 'healing environment'. De opnamekliniek heeft eenpersoonkamers, comfort rooms en intensive care-zones waar de patiënt in een huiselijke omgeving intensief kan worden begeleid.

Isoleercel is rijp voor het museum

Twaalf GGZ-instellingen willen dat het gebruik van de isoleercel voor 1 januari 2020 wordt afgeschaft. Opname in de isoleercel vergroot de problemen bij zowel cliënten als hulpverleners. Bovendien is deze vorm van eenzame opsluiting in strijd met de wet. Volgens het VN verdrag voor de rechten van mensen met een handicap, is vrijheidsontneming op basis van ziekte, handicap of psychosociale beperking niet gerechtvaardigd. Nu dit verdrag op 14 juni door de Nederlandse regering is geratificeerd, wordt het hoog tijd dat de Nederlandse geestelijke gezondheidszorg (ggz) separatievrij wordt.

Dat staat in het Dolhuys Manifest 'Nederlandse ggz separatievrij' dat op het High & Intensive Care Kennisfestival (HIC) door twaalf GGZ-instellingen is ondertekend. Het festival vindt plaats in museum Het Dolhuys waar ggz-instellingen met elkaar in discussie gaan over een nieuw model voor acute zorg. In het manifest staat dat de isoleercel uiterlijk op 1 januari 2020 een 'collectiestuk' wordt in Het Dolhuys, museum van de geest.

„Wij verklaren dat separeren geen zorg of hulp is: het wordt gebruikt uit onmacht en ervaren als straf,“ aldus het Dolhuys Manifest. „Angsten, wanen en destructieve gedachten kunnen worden versterkt. Separeren is ook belastend voor de hulpverleners: het ondermijnt een respectvolle relatie met de cliënt en belemmert effectieve hulp en zorgverlening.“

Om er voor te zorgen dat de isoleercellen op 1 januari 2020 definitief dicht gaan, moeten beleidsmakers, bestuurders en professionals samenwerken met ervaringsdeskundigen en (ex)cliënten die separatie hebben ondergaan. Met de inzet van hun kennis kan gebruik van de separaaruimte worden voorkomen. Ook moet er meer worden ingezet op humane alternatieven, ontwikkeld in binnen en buitenland, om adequaat hulp te bieden aan cliënten die in een crisissituatie verkeren.

Professionals, bestuurders, politici en beleidsmakers mogen zich niet langer verschuilen achter bezuinigingen of bureaucratisch rompslomp, zo besluit het manifest. „Het is hun taak deze belemmeringen weg te nemen en humane zorg te garanderen voor cliënten.“

Bron: GGZ Breburg

Noordhollands Dagblad, 29 juni 2016

Voorop 'GGZ moet in 2020 separatievrij'

Rens Kolderhof
r.kolderhof@dolhuysmuseum.nl

Haarlem ■ De isolatie is rijp voor het museum. Twaalf GGZ-instellingen in Nederland hebben een manifest ondertekend waarin ze beloven dat ze vanaf 2020 geen gebruik meer zullen maken van de al jaren omstreden separaaruimten.

Opname in een isoleercel vergroot de problemen bij zowel cliënten als hulpverleners. Bovendien is deze vorm van eenzame opsluiting in strijd met de wet. Volgens het VN verdrag voor de rechten van mensen met een handicap, is vrijheidsontneming op basis van ziekte, handicap of psychosociale beperking niet gerechtvaardigd. Nu dit verdrag op 14 juni door de Nederlandse regering is geratificeerd, wordt het hoog tijd dat de Nederlandse geestelijke gezondheidszorg (ggz) separatievrij wordt.

De voorname taak daarom in het Dolhuys Manifest 'Nederlandse GGZ separatievrij' dat is ondertekend door twaalf GGZ-instellingen op het High & Intensive Care Kennisfestival (HIC). Het festival vindt plaats in museum Het Dolhuys in Haarlem, waar GGZ-instellingen met elkaar in discussie gaan over een nieuw model voor acute zorg. In het manifest staat dat de isoleercel uiterlijk op 1 januari 2020 een 'collectiestuk' wordt in Het Dolhuys,

maar behalve medische vraagstukken, zijn er ook juridische aspecten die de huidige praktijk van separeren in de weg staan. Eenzame opsluiting is in strijd met de wet, volgens het VN verdrag voor de rechten van mensen met een handicap, is vrijheidsontneming op basis van ziekte, handicap of psychosociale beperking niet gerechtvaardigd. Nederland heeft dit verdrag op 14 juni geratificeerd. Het is volgens de gezamenlijke GGZ-instellingen daarom hoog tijd dat de Nederlandse geestelijke gezondheidszorg separatievrij wordt.

De voorname taak daarom in het Dolhuys Manifest 'Nederlandse GGZ separatievrij' dat is ondertekend door twaalf GGZ-instellingen op het High & Intensive Care Kennisfestival (HIC). Het festival vindt plaats in museum Het Dolhuys in Haarlem, waar GGZ-instellingen met elkaar in discussie gaan over een nieuw model voor acute zorg. In het manifest staat dat de isoleercel uiterlijk op 1 januari 2020 een 'collectiestuk' wordt in Het Dolhuys,

Ondertekenaars van manifest

De ondertekenaars van het manifest zijn: Het Dolhuys, museum van de geest in Haarlem, Arkin Altrecht (Amsterdam), Altrecht (Hilversum), GGZ

Haarlems Dagblad

GGZ Breburg

Bij creatieve geesten zit meestal een steekje los

Arthur de Mijtenaere
a.de.mijtenaere@hollandmediacombinatie.nl

Haarlem ■ 's Lands beroemdste neurochirurg Dick Swaab heeft donderdagavond een uitverkochte zaal in het Dolhuys in de ban gehouden met een lezing over creativiteit. Bij grote creatieve kunstenaars of beroemde leiders zoals Vincent van Gogh of Winston Churchill zit vaak een steekje los, is een van zijn conclusies. Dat deze genieën vaak mannen zijn, is ook heel makkelijk aan de hand van de biologie te verklaren.

Swaab maakte enkele punten gele...

meeste studenten geneeskunde, psychologie en biologie zijn vrouwen. We bevinden ons daarom in een lopend experiment voor de uitreiking van Nobelprijzen. Creativiteit is er bijzonder bij gebaat als je als kind veel speelt, betoogt Swaab. „Als je de hersenen van kinderen scant, kun je daar niet aan aflezen welke talenten ze hebben. Stimulering van de omgeving is heel belangrijk. Leer ze rekenen en lezen en laat ze daarna doen waarin ze goed zijn“, is zijn ideaalbeeld. De neurochirurg is hoogleraar in Amsterdam en in China en geeft promovendi aan beide kanten van de aardbol altijd de tip: „Ga naar het buitenland.“

Mannen zijn creatiever dan vrouwen, kwestie van chromosomen en testosteron. © UNITED PHOTOS/ELSA BIELAKS

Haarlems Dagblad, 1 november 2016

Dolhuyscafé in toptien hotspots

Frenk Klein Arfman

Haarlem * Museumcafé Thuys in Het Dolhuys is door toeristenbureau I Amsterdam opgenomen in een lijst van de tien leukste koffiehospots.

De horecagelegenheid Thuys aan de Schotersingel wordt geroemd om de biologische koffie en het gezellige interieur van Thuys.

bruik van duurzame streekproducten én om haar kindvriendelijkheid.

Frum van Onna, die het café bij het museum bestiert, is in haar nopjes met de eervolle vermelding.

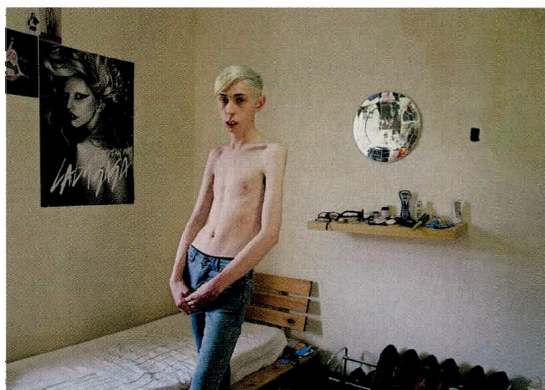
Hard gewerkt

„We hebben de laatste periode hard gewerkt om de kwaliteit van Thuys te verbeteren. Zo heb ik een

barristacursus gevolgd en mijn kennis gedeeld met het personeel. Dan is deze vermelding een mooie beloning voor onze inspanningen.” Thuys werkt overigens met vrijwilligers die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Frum: „We zijn werkervaringsplek voor mensen die willen re-integreren. Zelf ben ik hier een paar jaar geleden ook als vrijwilliger begonnen, maar inmiddels ben ik in vaste dienst.”

Haarlems Dagblad, 17 november 2016

DE MAAKBARE MENS?

Leven is een individuele onderneming en wie niet gelukkig, mooi en succesvol is, doet klaarblijkelijk iets niet helemaal goed. Dat wil althans de hedendaagse norm. Met de tentoonstelling De Maakbare Mens stelt museum Het Dolhuys in Haarlem het moderne volmaaktheidsstreven aan de orde. Want is het echt zo ideaal om naar perfectie te streven? En wat is de waarde van afwijkend zijn? Aan de hand van kunstwerken, films, fotografie en ervaringsverhalen krijgen bezoekers een kijkje in het leven en de geest van ongewone mensen en worden ze uitgenodigd na te denken over de verschuivende scheidslijnen tussen wat wij 'normaal' en 'afwijkend' noemen.

De Maakbare Mens, 1 januari t/m 10 maart 2017, www.hetdolhuys.nl

Wat vonden we ervan?

Wat vonden bezoekers van Het Dolhuys in Haarlem?

Door Yanaika Holst

Maritta (73)

Gepensioneerd

„Ik ben hier op aanbeveling van een vriendin naartoe gekomen, zij is hier eerder geweest. Psychiatrische ziektes heb ik altijd al interessant

gevonden, dus ik vind het museum heel boeiend. Bijvoorbeeld de kunstenaars die er hangen, zij kunnen zo'n vermogen uit hun ziekte halen. Als je hun werken ziet, verbeeldt dat wat die mensen beleven. De angst, en de pijn. Er hangen hier ook veel foto's van psychiaters. Veel van hen herken ik, van televisie.”

Nel (70)

Gepensioneerd

„Ik vind Het Dolhuys een heel speciaal museum. Je komt hier veel te weten over de historie van het 'anders' zijn. Dat men daar altijd al mee worstelt

en dat de echte oplossing nog steeds niet gevonden is. Ik vind de verhalen van de bekende persoonlijkheden die je hier kunt beluisteren mooi. Zo vertelde de jonge schrijfster Myrte van der Meer – die zelf manisch depressief is – dat ze een plan had gemaakt: op die dag pleeg ik zelfmoord. Maar toen dacht ze, als ik het nou één dag uitstel, kan dat misschien nog wel een hele leuke dag worden. Die worsteling, dat vind ik boeiend.”

Maria (74) en Gerard (73) Platjouw

Beide gepensioneerd
Gerard: „Ik wist al een paar jaar dat dit museum bestond. We hadden vrijkaarten gekregen van Cordaan, dus die besloten

we eindelijk eens te benutten. We hebben zijdelings met psychiatrie te maken, dus ik vind het museum heel interessant. Je ziet hier vooral de geschiedenis van de psychiatrie, van de moderne tijd zie je hier nog weinig terug.”

Maria: „Veel van wat ik hier zie is bekend, omdat ik veel over psychiatrische aandoeningen gelezen heb. Ik denk dat het museum leerzaam is voor mensen die er weinig vanaf weten. Het is goed om te leren wat er in het hoofd van mensen met een psychiatrische aandoening omgaat, en hoe je daarmee om moet gaan.”

'Zussenboek' in Het Dolhuys

HAARLEM ► - Lotte & Jensen Jensen komen op donderdag 20 oktober naar Het Dolhuys. De zussen maken ons deelgenoot van de bijzondere relatie tussen zussen, hun symbiose, hun identiteit, hun ontwikkelingen met en zonder elkaar. Onvoorwaardelijke steun, plezier, kletsen, altijd beschikbaar. Het zijn woorden die Stine en Lotte gebruiken om hun relatie te omschrijven. Tegelijkertijd geven ze inzicht in veelvoorkomende zussenproblematiek. Is onderlinge concurrentie en jaloezie voorkombaar? Wat zijn de voordelen van competitie bij zussen? Op welke manier is de band tussen zussen in de afgelopen eeuwen veranderd? Lotte & Stine Jensen – een eentige tweeling – werden geboren in Denemarken (1972). Het gezin Jensen emigreerde al snel naar Nederland. Stine Jensen is een bekende filosoof, schrijver en programmamaker bij omroep HUMAN. Lotte Jensen is filosoof en neerlandica en werkt als hoofddocent historische Nederlandse letterkunde aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Vanaf 17.30 uur is er een speciaal Zussendiner. Nodig je schoon-, stief- of lievelingszus uit en kom eten bij THUYS! De 43e April-avond vindt plaats in Het Dolhuys | Museum van de Geest, gevestigd op de Schotersingel 2 te Haarlem.

Zussen

Op donderdag 20 oktober komen Lotte en Stine Jensen naar Het Dolhuys om tijdens de 43e April-avond te praten over het zus-zijn. Onvoorwaardelijke steun, plezier, kletsen, altijd beschikbaar. Het zijn woorden die Stine en Lotte gebruiken om hun relatie te omschrijven. De eentige tweeling werd in 1972 geboren in Denemarken. Het gezin Jensen emigreerde al snel naar Nederland. Stine Jensen is filosoof, schrijver en programmamaker bij omroep Human. Lotte Jensen is filosoof en neerlandica en werkt als hoofddocent historische Nederlandse letterkunde aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Tijdens de bijeenkomst in Het Dolhuys maakt het tweetal de aanwezigen deelgenoot van de bijzondere relatie tussen zussen, hun symbiose, hun identiteit, hun ontwikkelingen met en zonder elkaar. Tegelijkertijd geven ze

inzicht in veelvoorkomende zussenproblematiek. Is onderlinge concurrentie en jaloezie te voorkomen? Wat zijn de voordelen van competitie bij zussen? Op welke manier is de band tussen zussen in de afgelopen eeuwen veranderd? Het komt allemaal aan bod deze avond. De 43e April-avond. Het Dolhuys, Schotersingel 2 te Haarlem. Aanvang 19.30 uur, toegang 10 euro.

Lotte en Stine Jensen

PRFOTO

Haarlems dagblad, 13 oktober 2016

Mulders en Mul vullen elkaar aan

Het Dolhuys brengt onder de titel Maskerade een tentoonstelling met werk van Marc Mulders en Ria Mul.

De kunst die de twee maken, sluit volgens curator Annelien Kers aan bij de doelstellingen van het museum. Het is voor Kers de eerste keer dat ze tijdens de Kunstlijn actief is als curator. Ze is verantwoordelijk voor de exposities in het Dolhuys en in de Vishal. „Ik ben altijd op zoek naar dingen

die ik nog niet eerder zo heb gezien. Voor het Dolhuys wilde ik graag aansluiten bij de doelstellingen van het museum. Het werk van Mulders kende ik al, vandaar dat we snel bij hem uitkwamen.” Mulders is naast zijn eigen werk ook actief met jonge talenten en kunstenaars met een beperking. „Hij geeft les aan Ria Mul bij Atelier Artenzo in Tilburg, een atelier voor mensen met een beperking”, legt Kers uit. Mulders en Mul werken al een aantal jaar samen. In 2008 was in museum De Pont in Tilburg de tentoonstelling Mapping te zien, waarin werk van beiden opgenomen was. Het werk van Mul bouwt voort op dat van Mulders. „Marc maakt speciaal voor haar maskers en Ria maakt daar schilderijen bij. Zijn werk is haar inspiratie.”

Kers laat een foto zien waarop Mul aan het werk is. De maskers van Mulders aan de muur bij haar tafel. Hij gebruikt materialen die haar fascineren, zoals plastic, leer, rubber en miniatuurdieren. Zij is geconcentreerd aan het schilderen. Mulders verwerkt bij zijn maskers 'pictogrammen' met invloeden uit de mode, religie en kunst. Mul borduurt daarop door, wat te zien is aan het gebruik van vlakjes in haar werk. Het krijgt daardoor iets weg van een collage en doet denken aan de stijl van de schilderijen van de Oostenrijkse schilder Gustav Klimt. Mul groeit door de samenwerking stelt Kers: „Je ziet echt dat Ria beter wordt door met Marc samen te werken. Anders zou ze waarschijnlijk alleen maar huidvlokjes schilderen, zo noemt ze de patronen die je op de menselijke huid kunt zien.” Annelieke Windt De expositie van Mulders en Mul blijft te zien in het Dolhuys tot januari 2017.

Annelien Kers

FOTO UNITED PHOTOS/TOUSSAINT KLUITERS

Haarlems Weekblad, 19 oktober 2016

Haarlems Dagblad, 1 november 2016

OUTSIDER ART MUSEUM

Outsiderkunst is ook een stroming

Bij Christie's New York werden ze al geveild. Ook Nederlandse musea tonen nu werken van kunstenaars met psychische problemen.

TEKST **Henny de Lange**

Houten autootjes knutselt de Japanner Shinichi Sawada (1982) in elkaar, als bezigheidstherapie. Sawada is zwaar autistisch en praat nauwelijks. Als de instelling voor geestelijk gehandicapten waar hij werkt als broodbakker, hem voor de verandering naar een workshop pottenbakken stuurt, raakt hij gebold door de honpen klei. Hij gaat er vreemde wezens en monsters van booten, die zo uit het stenen tijdperk lijken te komen. Iedereen staat perplex van wat er uit zijn handen komt. In 2013 waren de wonderbaarlijke keramiek beelden van Sawada te zien op de Biënnale van Venetië. Hij was niet de enige autodidact die zijn kunstwerken mocht tonen op deze manifestatie, die geldt als de belangrijkste barometer van de stand van hedendaagse kunst. In Amsterdam werd een tentoonstelling van Massimiliano Giamberi, een kunstenaar met een

veel eerder konden waarderen. Die belangstelling blijkt ook uit de stijgende prijzen, zegt Jop Ubbens, directeur van veilinghuis Christie's in Amsterdam. In New York werd twee maanden geleden voor het eerst een groep van vijftig outsiderkunstwerken geveild. Met soms hoge opbrengsten: een beeld uit 1936 van William Edmonson bracht 785.000 dollar op. Christie's New York heeft zelfs een specialist aangetrokken voor de outsiderkunst. Ubbens: "Het was altijd een niche, maar daar wordt het nu als een aparte stroming gezien." Wat ook bijdraagt aan de populariteit is de groeiende weerzin tegen de exorbitante prijzen voor hedendaagse reguliere kunst, zegt Ubbens. "Verzamelaars gaan op zoek naar kunst die nog wel betaalbaar is."

In Nederland heeft het allemaal wat langer geduurd, maar nu lijkt ook hier de outsiderkunst geaccepteerd te zijn. Het komt zelfs een beetje terug op de stand van de kunstmarkt. In Amsterdam werd een tentoonstelling van Massimiliano Giamberi, een kunstenaar met een

Vaak heeft het werk iets obsessiefs. Het ongepolijste maakt het werk zo authentiek dat reguliere kunstenaars er jaloers op kunnen zijn.

uit de afgelopen twee eeuwen. Ook inmiddels beroemde namen zitten erbij, zoals die van concitje Henry Darger uit Chicago met zijn sprookjespanorama's, de Chinese fabrieksarbeider Guo Fengyi met haar geschilderde visies en Willem van Genk. Deze Nederlandse outsider-voorn maakte intrigerende schilderijen van stadsgezichten en zeppelins en installaties van afvalmateriaal. Hij was schizofreen, autistisch, paranoïde en verzamelde op het maniakale af spullen, waaronder regenjassen. Er zijn maar liefst 1500 werken te zien in de Kunsthal, verdeeld over een doolhof van 25 zaaljes.

Wie deze overvloedige hoeveelheid kunstinstellingen ziet, krabt zich toch af en toe op het

hoofd. Rijp en groen, het wordt allemaal door elkaar heen gepresenteerd, net zoals Giotto dat deed met zijn rariteitenkabinet op de Biënnale. Er is wel een verschil: in de Kunsthal vraag je je af of James Brett niet wat strenger had moeten selecteren. Is dit nou echt allemaal kunst? Wat zijn de criteria?

Hans Looijen: "Voor outsiderkunst gelden dezelfde criteria als voor reguliere kunst. Outsiders hebben een enorme creatieve drang om iets te vertellen. Ze volgen hun innerlijke stem. Als ik in een werk de sturende hand zie van een begeleider of merk dat iemand echt zijn best heeft gedaan om het ergens op te laten lijken, dan valt het meteen af. Het bijzondere van deze kunst is dat het authentiek is. Outsiders spiegelen zich niet aan andere kunstenaars en reageren niet op bepaalde stromingen." Zo bleven ze figuratief schilderen in een tijd dat in het reguliere kunstcircuit uit de mode was.

Vaak heeft deze kunst ook iets obsessiefs: het hele vel moet vol getekend, patronen worden tot in het onafzienbare herhaald, vaak in felle kleuren. Looijen: "Heel karakteristiek is het ongepolijste, het lak hebben aan alle conventies in de kunst. Dat maakt het werk zo authentiek dat reguliere kunstenaars er zelfs jaloers op kunnen zijn."

Rudi Fuchs blijft erbij: Dit is geen echte kunst

Rudi Fuchs, die van 1975 tot 2003 musea leidde in Eindhoven, Den Haag en Amsterdam, vond altijd dat het niet de taak is van musea om outsiderkunst te verzamelen en te tonen. Hoe denken zij nu over? "Ik heb altijd gezegd: kunst is een

gezien als de belangrijkste outsider in ons land, heeft gemaakt, vertelt vooral iets over zijn maniakale en excentrieke gekte. Werk dat voortkomt uit een persoonlijke drang om iets te ontstaan, het is een apart te zien op een

Trouw, 16 maart 2016

HERMITAGE MUSEUM BIEDT PODIUM AAN KUNST VAN MENSEN MET BEPERKING

'We hangen niet alles op'

Amsterdam is vandaag weer een nieuw museum rijker. Ditmaal gewijd aan de tegendraadse kunst van autodidacten en mensen met een beperking. „Niet alles wat de mens maakt is kunst.”

door Paola van de Velde
Grote kunstenaars, zoals Salvador Dali, Jean Dubuffet, Karel Appel en Asger Jorn lieten zich al inspireren door het rauwe, eerlijke werk van kinderen en geesteszieken. In de Hermitage kan het grote publiek nu kennis maken met Outsider Art.

De internationale belangstelling voor kunst gemaakt door mensen die geen officiële artistieke opleiding hebben genoten, verstandelijke gehandicapten en psychiatrische patiënten, is sterk groeiende. Terecht, vindt Hans van Looijen, directeur van museum het Doolhuis in Haarlem, dat de geschiedenis van de psychiatrie in beeld brengt. „Er is een ero-

werken, een podium krijgen.”

Graag wil hij ook een misverstand uit de weg helpen. „Psychiatrische aandoeningen zijn van geen belang bij de vaststelling of we kunnen spreken van Outsider Art. Het gaat niet om de ziekte of de zogenaamde afwijking. We moeten ver blijven van de mythe dat waanzin leidt tot ongekende geniale creativiteit.”

Outsider Art – een term die in 1972 door de Brit Roger Cardinal werd geïntroduceerd – kenmerkt zich vooral door rauw, ongepolijst werk, juist omdat de kunstenaars ongeschoold en niet binnen de kunstwereld actief zijn. Niet voor niets sprak de befaamde Franse kunstenaar Jean Du-

drift elke millimeter op het witte vlak met grafische vormen of kriebelige figuurtjes. De eerste tentoonstelling is o.a. gewijd aan werk van Japanse outsider kunstenaars, onder wie Shinichi Sawada, die ook op de Biënnale was vertegenwoordigd.

Sinds kort zijn ook de ateliers van zorginstelling Cordaan ondergebracht in de Hermitage. „Wij hopen dat zij een broedplaats voor nieuw talent gaan vormen”, zegt bestuursvoorzitter Eelco Damen. Op termijn hoopt hij ook ateliers voor dementerende bejaarden (een andere doelgroep van zijn organisatie) te kunnen openen. „Dementerende ouderen die nooit geschilderd hebben, maken soms in eens de prachtigste werken.”

Of zijn ateliers zullen uitgroeien tot de Rijksacademie van Outsider kunst? Damen moet er hard om lachen. „Dat wordt wel gezegd ja, maar academie en outsiders, nee dat gaat niet sa-

de Telegraaf, 16 maart 2016

Made in China, maar dan anders

Outsider art is werk van mensen die we 'anders' noemen. Van kunstenaars die zich nergens iets van aantrekken. Deze Chinese kunst hangt vanaf morgen in het Outsider Art Museum in de Hermitage. **Peter van Brummelen**

Parool, 23 november 2016

Museumnacht

'Dit is de grootste'

Hans Visser # hvisser@hollandmediacombinatie.nl

Amsterdam heeft op cultureel gebied veel te bieden. Elke donderdag belicht deze krant een aspect daarvan. Vandaag de Amsterdamse Museumnacht.

De Amsterdamse Museumnacht beleefte met 57 deelnemende instellingen komende zaterdag zijn grootste editie ooit. Dat is zelfs een noodzaak, want nieuwe locaties buiten het centrum moeten de drukte in de populairste musea wat verminderen. De belangstelling is nu eenmaal groot, omdat de Nacht veel meer biedt dan alleen het kijken naar kunst. Het 'evenement' is dan ook bedoeld voor een vooral jong publiek dat zich zelden of nooit in de musea laat zien. Dat die formule werkt blijkt uit de gestage groei sinds de eerste editie van 2000 laat zien.

Die doelgroep omvat inmiddels 180 verschillende nationaliteiten, mensen met ver uiteenlopende voorkeuren en identiteiten, in en om Amsterdam. Wat hen bindt is de liefde voor de cultuur van Amsterdam in de breedste zin van het woord. Dat die inderdaad trek hebben in het nachtelijke 'buitenmode' aangeboden kunstenaars blijkt: De afgelopen acht jaar raakten telkens alle 30.000 kaarten uitverkocht. Hoe dat kan? Misschien wel omdat de organisatie N8, die zorgt voor de programmering, zelf tot die leeftijdsgroep behoort.

Fantasie

De op zich onervaren leden krijgen alle verantwoordelijkheid en ruimte om hun fantasie de vrije loop te laten en waar mogelijk te realiseren.

Op die manier moet de museumwereld de nodige impulsen krijgen om zich te vernieuwen en in te spelen op de behoeften van het publiek.

De medewerkers blijven niet langer dan drie edities in dienst, waardoor de toestroom van steeds nieuwe 'jonge' ideeën op peil blijft. Daarna verdwijnen ze zeker niet van het toneel, want vaak volgt een overstap een van de vele musea, die graag aan de slag gaan met dit jonge museumtalent.

Dit jaar bestaat het aanbod uit onder meer een bokswedstrijd in het Bijbels Museum, een college beestenseks in Artis, een ballroom in de Hortus Botanicus en krijgen de nodige dj's een podium. Tijdens de Museumnacht Amsterdam mag tussen zeven en twee uur 's nachts niets te gek zijn.

Het zijn niet alleen musea die de deuren openen. Ook zeventwintig andere instellingen dragen bij aan de Nacht. Zo werkt nu voor het eerst het kunstcentrum CBK Zuid-oost mee met de kunstenaar Yasser Balleman en muziek van onder anderen Sensiriti Sound, Triggafinga, Louis de Ville, en SoulTrash.

Het publiek kan van oude kaarsen nieuwe sculpturen maken. Vanuit het centrum rijdt er een speciale bus van van N8 naar halte CBK Zuidooit.

Noordhollands Dagblad, 3 november 2016

Vandaag opent koningin Máxima een museum over 'outsider art' in de Hermitage. In de collectie veel werk uit het Haarlemse museum Het Dolhuys.

Hermitage Opening museum voor outsider art

Kunst uit gekte

Jag van Kampen
AMSTERDAM

Als koningin Máxima goed oplet, kan ze vandaag een moeilijke kwestie aankakelen. Ze opent het eerste 'Outsider Art Museum' van Nederland. Maar wat is dat nou eigenlijk, outsider art? Is het geen contradictie in terminis om te spreken van outsider art? Zoals je evenmin kunt spreken van een rond vierkant of van vloeibaar ijs?

De term 'outsider art' stamt uit 1972 en komt van de Engelse kunstcriticus Richard Cardinal. Het is de vrije vertaling van het Franse 'art brut', rauwe kunst. Kenmerkend voor outsider art is onder meer dat 'het eruit moet, als een onverbiddelijke visie', zo zei curator Hans Looijen tijdens een rondleiding voor de pers. De kunst is autodidactisch en ontstaat buiten de gebaande paden van kunstacademies, kunststromingen en galerieën.

De tentoonstelling in de Hermitage toont werk van Nederlandse en buitenlandse outsider artists. De beelden van de Japanner Shinichi Sawada, volgens de catalogi een autist met een verstandelijke beperking die nauwelijks spreekt, vormen het hoogtepunt.

De moeilijke kwestie die Máxima kan aankakelen is of de karakteristieken van outsider art nog steeds gelden als je er een tentoonstelling aan wijdt in een museum dat jaarlijks zo'n tweehonderdduizend bezoekers trekt? Wordt outsider art daarmee immers niet geïnstitutionaliseerd?

Het is een discussie waar Eefke Duijn met de gemiddelde blik van een buitenstaander naar kijkt. Duijn is voorzitter van de raad van bestuur van Cordaan, de zinginstelling die tot 2007 bejaarden verzorgde in de Hermitage, toen nog Amstelhof. "Ik ben socioloog en geen kunstkenner", zegt hij. "Maar als je het mij vraagt, was Vincent van Gogh ook een outsider. Een zenderling wiens werk tijdens zijn leven veel minder bekend was dan daarna."

De zinginstellingen van Cordaan leveren ook outsider kunst. In een zijlosgang van de Hermitage worden werken verkocht van mensen die

aan Cordaan zijn gekte: mensen met een verstandelijke beperking of een psychiatrische achtergrond. "Maar het is niet zo dat deze schilderijen het resultaat zijn van therapeutische sessies", zegt Duijn. "Ze komen voort uit de behoefte van mensen zelf. Ik denk dat ze daarmee binnen de definitie van outsider art passen."

De grotere schilderijen die via Cordaan worden aangeboden, kosten zo'n vijftienduizend euro. Tien procent mag de maker houden, het overige vloekt terug naar de huur van de ateliers en de aanschaf van materialen.

Het stigma over kunst zegt dat gekte en creativiteit dicht bij elkaar liggen. Voor outsider art zou dat helemaal gelden. De tentoonstelling in de Hermitage toont een deel van de collectie van Het Dolhuys, het Haarlemse museum dat is gezeteld in een voormalige psychiatrische kliniek. "Kunstzinnige criteria voeren de boventoon in de collectie, niet de psychiatrische criteria", zegt curator Looijen, tevens directeur van Het Dolhuys. "Veel kunstenaars hebben een psychiatrische historie, dat wel."

Het beeld dat gekte als bijproduct ook creativiteit oplevert, wordt overigens wetenschappelijk onderuit gehaald. Psycholoog Marthijn Baas van de UvA: "Angststoornissen en depressies zijn meestal zo zwaar dat mensen hun aandacht en vaardigheden verliezen. Alleen mensen met een beginnende manie of een heel lichte psychotische stoornis worden vaak wat creatiever." Het Outsider Art Museum in de Hermitage opent vandaag. www.hermitage.nl

Kenmerkend voor outsider art is onder meer dat 'het eruit moet, als een onverbiddelijke visie'

Werk van Jeroen Pomp.

Girl, Katsuko Ishino.

Seated Woman, M.K.

Dance, dance, dance, Marie Suzuki.

28

Parool, 16 maart 2016

Museum vol buitenbeentjes

Met zijn donkere wanden oogt het anders en het is ook anders. De chique Hermitage biedt ruimte aan kunstenaars die bewust of onbewust buiten het normale vallen.

Anna van Leeuwen
AMSTERDAM

Koningin Máxima opent vandaag in het centrum van Amsterdam een nieuw museum: het Outsider Art Museum, gevestigd in de Hermitage Amsterdam. Directeur is Hans Looijen, die sinds 2008 ook het Haarlemse museum Het Dolhuys bestuurt. Hij zal er kunst laten zien van zogenoemde 'outsiders': kunstenaars die buiten het gebruikelijke galerie- en museumcircuit om werken. Vaak gaat het ook om makers die zich enigszins 'buiten de maatschappij' bevinden, door een fysieke of verstandelijke beperking bijvoorbeeld, of door ziekte. De openings-expositie combineert kunst uit de collectie van Het Dolhuys met die van outsiders uit Japan.

Een museum vol buitenbeentjes dus. Misschien is daarom afgeweken van de standaard witte museumwanden. Het Outsider Art Museum koos een wonderkamerwaardige opstelling: de muren zijn antraciet metallic, het soort verf dat je eerder op een auto

"Hun binnenwereld zit zo vol dat het eruit moet." Toch ontstaan categorieën die te hardnekkig lijken om ze 'toevallig' te noemen.

Zo zijn er de schrijvers. Hun papier vullen ze met een krioelende, eindeloze woordenbrij. Regelafstand nul of min één. Soms zijn de woorden leesbaar, vaak alleen voor de maker. In deze tentoonstelling zijn twee zulke schrijvers te zien: de Française Jill Galliéri (1948), wier schrijfsels volgens de catalogus gebeden zijn, en de Japanse Mineo Ito (1964), die voortdurend zijn eigen naam schrijft. Dan zijn er de architecten/planologen. Bouwtekeningen, stratenplannen en wolkenkrabbers domineren hun kunstwerken. Ook zijn zijn ruimschoots vertegenwoordigd. Vrijwel elke collectie outsider kunst bevat bovendien een 'planner': iemand die obsessief trein- en bustijden en routes uitpluist, tekent, overschrijft. **In de collectie van Het Dolhuys** zijn nu twee zulke planners te zien: Willem van Genk (1927-2005), een van de bekendste Nederlandse outsider kunstenaars. Hij bouwde het hele trolleybusstation van Amsterdam. En Lieve Plak, hij bouwde de tram van Rotterdam.

keramiek zien, maar ook plakband, karton en verpakkingsmateriaal.

Onder de Japanse outsiders is één kunstenaar die inmiddels bij 'insiders' behoorlijk bekend is: Shinichi Sawada (1982). Zijn sculpturen waren in 2013 in het epicentrum van hedendaags kunst te zien, binnen de hoofdtentoonstelling van de Biënnale van Venetië. Sawada is autistisch en praat bijna niet. Twee dagen per week maakt hij monsterachtige figuren die een soort prehistorische of primitieve totems lijken.

Dan dringt natuurlijk de vraag zich op: kun je een zo gekoesterd buitenbeentje nog wel outsider noemen? Looijen brandt zijn vingers liever niet aan die definitiekwestie. Hij wil wel vertellen dat het niet zijn missie is deze kunstenaars een stempel te geven: 'Het is absoluut niet zo dat we hen binnen dit hokje willen houden. Maar dit zijn vaak kunstwerken die anders onzichtbaar zouden blijven. Het gaat erom die te laten zien.'

O MUSEUM, GALERIE, ARTHOTHEEK, ATELIER

Museum Hermitage Amsterdam
Hermitage Amsterdam

Volkskrant, 16 maart 2016

DE SCHEPPING

Schilderen met een beperking

In de serie 'De Schepping' vertellen kunstenaars hoe hun werk tot stand komt. 'Outsider' **Wijnand de Vries** heeft een verstandelijke beperking. Zijn werk is nu te zien in het Outsider Art Museum in de Hermitage.

Trouw, 6 december 2016

Zo deden de Amsterdamse musea het in 2016

Hoeveel bezoekers ontvingen de Amsterdamse musea in 2016? De eerste cijfers zijn bekend en het ziet er rooskleurig uit: meerdere musea verbeterden hun record.

Stedelijk Museum

Het Stedelijk Museum zegt dit jaar uit te komen op 650.000 bezoekers. Dat is bijna tien procent minder dan vorig jaar, maar het museum zegt dat het wel hoger is dan de verwachte half miljoen bezoekers.

Anne Frank Huis

Het Anne Frank Huis is en blijft een van de meest populaire musea van de stad met een record. Het museum verwacht in 2016 ruim 30.000 bezoekers.

De Hermitage in 2016

Het eerste museum dat dit jaar cijfers communiceerde, was de Hermitage. Op 6 december al, met nog bijna een maand te gaan, maakte het museum bekend dit jaar in totaal 470.000 bezoekers te verwachten. Als dat klopt, wordt de stijgende lijn doorgezet: in 2015 ontving de Hermitage nog 457.000 bezoekers.

Bezoekers kwamen voor de tentoonstellingen Spaanse Meesters, Catharina, de Grootste, Hollanders van de Gouden Eeuw en het dit jaar in de Hermitage geopende Outsider Art Museum.

Wat waren de resultaten in 2015?

Bijna driekwart van de Amsterdamse musea trok in 2015 meer bezoekers dan het jaar daarvoor. Gemiddeld groeide het aantal bezoekers met bijna 7 procent ten opzichte van 2014.

Vooraf het Van Goghmuseum, de Hermitage en het Tropenmuseum verwelkomden meer bezoekers. Het Allard Piersonmuseum maakte de grootste stijging mee, het ontving in 2015 37,5% meer bezoekers dan in 2014. Dat kwam vooral door het Pop-Up Museum van De Wereld Draait Door dat vijf maanden in het Allard Pierson te zien was.

Parool, 28 december 2016

07 FINANCIËN

FINANCIËN ALGEMEEN

Het Dolhuys is een particulier gefinancierd museum. Wij ontvangen (nog) geen subsidie van de overheid. Het grootste deel van de exploitatiebegroting van het Dolhuys wordt gefinancierd door participanten, sponsors en de particuliere geefkring. De activiteiten hebben een aparte begroting, waaronder de tentoonstellingen in het Outsider Art Museum, waarvoor cultuurfondsen en sponsoring wordt gezocht. Het Dolhuys had in 2016 een exploitatie begroting van 1,4 miljoen euro. Deze werd naast de particuliere financiering voor 30 procent gevormd door inkomsten uit entree, verkoop, sponsoring en horeca.

PARTICIPANTEN

Het Dolhuys werd in 2016 ondersteund door 19 participanten, die door middel van een jaarlijkse, financiële bijdrage de exploitatie mogelijk maken. Het Dolhuys heeft als museum van de geest haar domeinen uitgebreid richting onder andere de verslavingszorg, ouderenzorg, verstandelijke gehandicaptenzorg en de forensische zorg. Resultaat in 2016 was het positieve besluit van 's Heeren Loo om naast de participantenbijdrage ook een aanzienlijk bedrag voor collectiebeheer over te maken en het verkrijgen van sponsorinkomsten van instellingen buiten het GGZ werkveld (zie ook sponsordiner). In onze samenleving zijn stigma's ten aanzien van afwijkend gedrag volop aanwezig. Het Dolhuys wil met de participanten uit de verschillende deelsectoren van de zorg een wezenlijke objectieve bijdrage leveren aan beeldvorming middels bijzondere kunst, ontmoeting, verwondering en open debat.

DOLHUYS KLUYSJES

Het museum heeft 36 kluysjes waarvan er in 2016 zeven zijn 'geadopteerd'. Dit leverde het museum dit jaar een totaalbedrag van €1.750,- op.

HORECA & ZAALVERHUUR

Particulieren en organisaties kunnen in het museum terecht voor een evenement, congres, vergadering of feest. De horeca inkomsten en de opbrengst van de zaalverhuur vormen een belangrijk deel van de dekking van de exploitatiebegroting van het museum. Daarnaast zijn er steeds meer re-integratie plekken in het museumcafé gecreëerd. Ten opzichte van 2015 zie je een stijgende lijn in inkomsten. Zeker het voorjaar is een drukke periode voor de verhuur. Met als opvallend hoogtepunt het HIC festival (High Intensive Care), dat bij het Dolhuys werd georganiseerd. Niet alleen in financieel opzicht was dit een belangrijk event. Tijdens dit congres is het Dolhuys Manifest door vele bestuurders uit de GGZ sector ondertekend; waarmee een belangrijke stap is gezet in de richting van een separeer vrije GGZ.

De zomer zijn we begonnen met een muzikaal hoogtepunt; de klassieke noten tijdens het eerste Dolhuys concert trokken veel buurtbewoners. Met zo'n 300 bezoekers was dit hét grootste publieke event van 2016. Omdat de events steeds frequenter en groter werden is er een eventmanager aangenomen die een professionaliseringsslag heeft bewerkstelligd.

DOLHUYS MUSEUMSHOP

De museumshop heeft een stabiel jaar achter de rug. Het assortiment boeken houden we klein ten opzichte van de cadeauartikelen. Steeds meer buurtbewoners weten de winkel te vinden voor cadeautjes en ansichtkaarten. Vooral de artikelen met een knipoog zijn populair, zoals kleurrijke sokken met grappige spreuken.

FONDSENWERVING

Het Dolhuys is in 2016 ondersteund voor zijn programma en activiteiten door het Mondriaan Fonds, de Stichting Margaret Olivia Knip, het Prins Bernhard Cultuurfonds, het VSB fonds en Stichting Doen. Wij zullen de relaties met fondsen en nieuwe domeinen in de komende periode verder verstevigen en uitbouwen.

In maart 2016 heeft Stichting het Dolhuys in de Hermitage Amsterdam het Outsider Art Museum geopend. Voor het eerst in Nederland is er een museum met toonaangevende kunstwerken van nationale en internationale Outsider-kunstenaars. Het museum is gevestigd in een nieuwe museale ruimte in de Hermitage Amsterdam. Dankzij een bijzondere samenwerking tussen ons museum het Dolhuys in Haarlem, zorgorganisatie Cordaan en Hermitage Amsterdam wordt een omvangrijke Outsider Art-Collectie getoond aan een groot, internationaal publiek.

Het Outsider Art Museum heeft voor een periode van drie jaar financiële ondersteuning gekregen van het Gieskes Strijbis Fonds en het Mondriaan Fonds. Voor een periode van twee jaar wordt het museum financieel ondersteund door het

Prins Bernhard Cultuurfonds.

Met de Hermitage en Cordaan is een intentieverklaring afgesloten om het Outsider Art Museum voor langere termijn in de Hermitage te vestigen met in ieder geval een eerste periode van vijf jaar.

REGENTEN

Het museum heeft vanaf 2011 het 'Regentschap', een eeuwenoude traditie die bestaat sinds 1582, nieuw leveningeblazen. Regenten staan op de hoogste trede van de particuliere geefkring. Een regent schenkt voor een periode van minimaal vijf jaar een bedrag van € 1.000,- per jaar aan het museum. Omdat het museum een ANBI status heeft, neemt de belasting een aanzienlijk deel van de gift op zich. In 2015 telde het Dolhuys 30 regenten. Dit aantal is in 2016 gegroeid naar 36 regenten. Regenten kennen een aantal privileges, waaronder het ontvangen van een maandelijkse 'regentenbrief', het gebruik kunnen maken van de Regentenkamer in het museum en het ontvangen van een uitnodiging voor het jaarlijkse Regentendiner.

VRIENDEN

Het Dolhuys is in 2010 gestart met het actief werven van vrienden. In 2016 hebben we het jaar afgesloten met 327 vrienden. Hoewel er wel vrienden zijn bijgekomen in de loop van het jaar is het totaal aantal min of meer gelijk gebleven. Veel mensen die willen doneren doen dit voor 1 of 2 jaar en kiezen vervolgens weer een ander doel om aan bij te dragen. Het werven van vrienden heeft onze voortdurende aandacht.

DOLHUYS JAARCIJFERS 2016

Stichting Het Dolhuys

BALANS PER 31 DECEMBER 2016 (na resultaatbestemming)

	<u>31-dec-16</u> x € 1.000	<u>31-dec-15</u> x € 1.000
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	1.146	1.140
Totaal vaste activa	<u>1.146</u>	<u>1.140</u>
Viottende activa		
Winkelvoorraden	39	36
Vorderingen en overlopende activa	948	880
Liquide middelen	6	24
Totaal viottende activa	<u>993</u>	<u>940</u>
Totaal activa	<u><u>2.139</u></u>	<u><u>2.080</u></u>
	<u>31-dec-16</u> x € 1.000	<u>31-dec-15</u> x € 1.000
PASSIVA		
Eigen vermogen	262	110
Langlopende schulden	542	633
Kortlopende schulden	1.335	1.337
Totaal Passiva	<u><u>2.139</u></u>	<u><u>2.080</u></u>

RESULTATENREKENING OVER 2016

	<u>2016</u> x € 1.000	<u>2015</u> x € 1.000
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:		
Bijdragen GGZ - instellingen	776	943
Overige bedrijfsopbrengsten	1.943	937
Som der bedrijfsopbrengsten	<u>2.719</u>	<u>1.880</u>
BEDRIJFSLASTEN:		
Personeelskosten	1.022	827
Afschrijvingen op materiële vaste activa	157	130
Overige bedrijfskosten	1.347	835
Som der bedrijfslasten	<u>2.526</u>	<u>1.792</u>
BEDRIJFSRESULTAAT	193	88
Financiële baten en lasten	-41	-48
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	<u>152</u>	<u>40</u>
Bijzondere lasten	-	-
RESULTAAT BOEKJAAR	<u><u>152</u></u>	<u><u>40</u></u>
RESULTAATBESTEMMING		
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>	<u>2016</u> €	<u>2015</u> €
Toevoeging (onttrekking)		
Bestemmingsfonds	-2	1
Algemene reserve	154	39
	<u><u>152</u></u>	<u><u>40</u></u>

08 TENTOONSTELLINGEN

In 2016 waren er drie tentoonstellingen te zien in het Dolhuys: De solo-expositie van Willem van Genk, De 'Maakbare Mens' (reeds geopend op 6 oktober 2015) en 'Maskerade'. In het Outsider Art Museum hebben er twee tentoonstellingen plaatsgevonden: 'Japan' en 'China'. Deze tentoonstellingen zijn mede mogelijk gemaakt door: het Mondriaan Fonds, de Stichting Margaret Olivia Knip, het Prins Bernhard Cultuurfonds, het VSB fonds en Stichting Doen.

DOLHUYS | MUSEUM VAN DE GEEST

'DE MAAKBARE MENS' **TE ZIEN GEWEEST VAN 7 OKTOBER** **2015 T/M 31 APRIL 2018**

In de tentoonstelling 'De Maakbare Mens' stelde het museum op eigenzinnige wijze de maakbaarheid ter discussie.

Veel Nederlanders willen vandaag de dag volmaakt zijn. We streven naar een gezonde geest, vlekkeloos gedrag en een perfect lichaam. Dagelijks posten we massaal selfies op Facebook, Instagram en Snapchat: we scheppen een ideaal beeld van onszelf. Maar hoe lang kunnen we nog blijven voldoen aan deze hoge eisen? Mensen die dat niet kunnen, vallen buiten de boot. De 'onvolmaakte' horen er niet bij, zijn gek, beperkt, eng, zielig of ziek. Maar om echt succesvol te zijn, denk aan beroemdheden, kunstenaars en wetenschappers, moet je dan juist niet afwijken van de norm?

Je ontmoet een breed scala aan bijzondere, creatieve geesten en mensen anders functioneren dan doorsnee. Maak kennis met de succesvolle schrijfster Myrthe van de Meer,

de kunstenaars Edvard Munch, Vincent van Gogh, Willem van Genk en Anton Heijboer. Aan de hand van kunstwerken, films en fotografie krijgt je een kijkje in hun geest. „Hoe gek het ook klinkt, die depressie had ik tenminste nog. Ook al was hij de vijand, ik kende hem tenminste. Maar wat zou er van mij overblijven als ze die weg zou halen?” aldus Myrthe van der Meer. Of, zoals Munch het formuleert: „Waarom was ik niet zoals alle anderen? Waarom ben ik geboren – iets waar ik niet om heb gevraagd? Dit noodlot en daar over na te denken zijn de basis van mijn kunst.” Ook voor Munch was gekte de bron van succes.

**ONTHULLING 'TROLLEYBUSSTATION'
IN WILLEM VAN GENK-KAMER
(28 JANUARI 2016, ONDERDEEL
VASTE OPSTELLING)**

In het Dolhuys was vanaf donderdag 28 januari 2016 de 'Trolleybusstation Arnhem', een van de bekendste werken van Outsiderkunstenaar Willem van Genk (1929-2005) te zien. Van Genk was van kinds af aan gefascineerd door treinen, hij noemde zichzelf 'Koning der stations'. Hij bestudeerde wegenkaarten, trein- en metrolijnen, luchtvaartroutes en dienstregelingen. Overal zag hij een web van verbindingen, waarmee het 'geboefte' hem probeerde te beïnvloeden. In zijn complexe universum van steden, stations, zeppelins, bovenleidingen en zendmasten was hij zelf de grote regelaar achter de knoppen. Het bijzondere kunstwerk is tentoongesteld in de Willem van Genk-kamer. De komst van de 'Trolleybusstation Arnhem' is tot stand gekomen in samenwerking met de Stichting Willem van Genk, museum dr. Guislain en museum het Dolhuys.

**MASKERADE
TE ZIEN GEWEEST VAN 3 NOVEMBER
2016 T/M 8 JANUARI 2017**

Met de tentoonstelling 'Maskerade' maakte het Dolhuys weer deel uit van de jaarlijkse kunstmanifestatie Kunstlijn Haarlem. Kunstenares Ria Mul (Atelier Artenzo) toonde werk dat zij in samenwerking met Marc Mulders heeft gemaakt.

Speciaal voor Ria Mul maakte Marc Mulders kijkdozen om na te schilderen, met betekenisvolle objecten en afbeeldingen. Naar aanleiding hiervan maakte zij zelf of samen met Mulders schilderijen van Adam en Eva in het Paradijs. De tentoonstelling 'Maskerade' toonde werken van Ria Mul, van Ria Mul en Marc Mulders samen en enkele collages, maskers en totems van Marc Mulders.

Gastcurator Annelien Kers sloot met deze tentoonstelling naadloos aan bij de doelstelling van het Dolhuys om de mens en zijn bijzondere geest centraal te stellen, in het bijzonder hij die afwijkt van de geldende 'norm' in zijn gedrag, denken en emoties.

door het Dolhuys aangekochte werken van Ria Mul (links) en Marc Mulders (rechts)

OUTSIDER ART MUSEUM

TENTOONSTELLING JAPAN TE ZIEN GEWEEST VAN 16 MAART 2016 T/M 6 NOVEMBER 2016

Het nieuwe museum richt zich op actuele Outsider Art, afkomstig uit de groeiende collectie van het Dolhuys. Eén van de publiekstrekkers is het bijzondere werk van Shinichi Sawada (1982). Hans Looijen, artistiek en zakelijk verantwoordelijk voor het Outsider Art Museum, zocht Sawada op in zijn atelier in Japan en haalde in 2012 zijn werk naar Nederland. Een jaar later exposeerde Sawada op de Biënnale van Venetië in 2013. Het betekende de doorbraak van deze hedendaagse stroming in de internationale kunstwereld.

De collectie is voor een belangrijk deel afkomstig uit het Dolhuys en richt zich op actuele Outsider Art van opkomend talent. In deze eerste presentatie van het Outsider Art Museum waren ruim honderd werken te zien van Engelse, Franse, Iraanse en Nederlandse kunstenaars. Daarnaast was een speciale ruimte gewijd aan Japanse Outsider Art. Een van de beroemdste Japanse kunstenaars is Shinichi Sawada (1982).

TENTOONSTELLING CHINA TE ZIEN GEWEEST VAN 24 NOVEMBER 2016 T/M 5 JUNI 2017

Voor het eerst was er buiten China een omvangrijke tentoonstelling te zien met Chinese Outsider Art. Deze tweede expositie in het Outsider Art Museum omvatte ruim tweehonderd bijzondere werken van Chinese, Nederlandse en andere buitenlandse Outsider-kunstenaars.

Hartstocht, religie en macht, maar ook monsters, dromen en nachtmerries: de werken toonden opvallende overeenkomsten, ongeacht hun geografische of culturele achtergrond. Wereldwijd volgen Outsider-kunstenaars hun innerlijke stem: verwijderd van gebaande paden trekken de makers je mee in hun ongekende, rijke fantasiewereld.

09 MEDEWERKERS

Hans Looijen

Directeur

Jessica Belles

Adjunct - directeur

Joeri Bijvoet

Development Manager

Maurice Koelemeij

Projectmedewerker

Carine Neefjes

Hoofd Publiek & Onderwijs

Diana Proost

Sr. Medewerker Marketing & Sales

Nina Bergh

Contentmedewerker

Tamar Herfs

Assistent Publiek & Onderwijs

Ingrid de With

Medewerker Boeking en Evenementen

Floris Mulder

Wetenschappelijk Medewerker

Willem Oosterbaan

Collectiebeheer

Elka Velema

Vrijwilligerscoördinator

Wijnand van Leeuwen

Facilitair Manager

Ronald Zeegers

Facilitair Medewerker

Marlene Thöne

Floormanagement

Jantine van Bommel

Floormanagement

Tom Teeuwen

Floormanagement

Roy Sjoers

Floormanagement

Michael Roestenburg

Museumcafé Thuys

COLOFON

Copyright

Het Dolhuys | museum van de geest |
Jaarverslag 2016

Algemeen Adres:

Het Dolhuys | museum van de geest
Postbus 2327
2002 CH Haarlem

Telefoon: 023 - 5410670

E-mailadressen:

info@hetdolhuys.nl

info@outsiderartmuseum.nl

Websites:

www.hetdolhuys.nl

www.outsiderartmuseum.nl

Bezoekadressen:

Het Dolhuys | museum van de geest
Schotersingel 2, 2021 GE Haarlem

Outsider Art Museum

Amstel 51, 1018 EJ Amsterdam

BTW nummer: NL 812400847 B01

KvK nummer: 34162516

